Alphen aan den Rijn

BESLUITFORMULIER **Team Sociaal Beleid**

Zaaknummer: Datum:	3973944 13-10-2026
Onderwerp: Ontvangen brief NJCM over maatschappelijke opvang en betekenis voor de lokale uitvoeringspraktijk	
Besluit: 1. Kennis te nemen van de brief van het Nederlands Juristen Comité voor de mensenrechten (NJCM) inzake de toegankelijkheid van de maatschappelijk opvang. 2. Vast te stellen dat de in de brief beschreven ontwikkelingen gedeeltelijk herkenbaar zijn binnen de Rijnstreek, in het bijzonder waar het gaat om de toenemende druk als gevolg van woningnood en het groeiende aantal inwoners dat zich meldt met een woonvraag. 3. In te stemmen met een nadere beoordeling van de huidige uitvoeringspraktijk rondom de toegang tot maatschappelijk opvang, waaronder de werkwijze ten aanzien van meldingen, besluitvorming en rechtsbescherming. 4. Vast te stellen dat de toenemende druk op de Maatschappelijk opvang mede voortkomt uit bredere ontwikkelingen op de woningmarkt en daarmee een gemeente brede opgave betreft die meerdere beleidsterreinen raakt. 5. In te stemmen met ambtelijke regionale afstemming over een mogelijke gezamenlijke reactie op de brief van het NJCM.	

Publiekssamenvatting

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) heeft gemeenten opgeroepen aandacht te besteden aan de toegankelijkheid van maatschappelijke opvang. De brief benoemt onder andere zorgen over rechtsbescherming, zelfredzaamheid en de toegankelijkheid van opvangvoorzieningen.

Het college constateert dat de beschreven ontwikkelingen deels herkenbaar zijn binnen de Rijnstreek. In de praktijk melden zich steeds meer inwoners met een woonvraag, terwijl passende woonruimte beperkt beschikbaar is. Hierdoor ontstaat druk op maatschappelijke opvang, het Serviceplein en maatschappelijke partners.

Het college gebruikt de brief als aanleiding om de huidige uitvoeringspraktijk van de maatschappelijke opvang nader te beoordelen.

Inleiding

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) heeft een brief gestuurd aan het Rijk en de centrumgemeenten waarin zorgen worden geuit over de toegankelijkheid van maatschappelijke opvang.

De brief stelt vragen over de wijze waarop gemeenten omgaan met meldingen voor maatschappelijke opvang, de toepassing van het zelfredzaamheidscriterium en de rechtsbescherming van inwoners.

Hoewel de kritiek niet één-op-één herkenbaar is binnen de Rijnstreek, raken de beschreven ontwikkelingen aan signalen die lokaal worden ervaren. Het aantal meldingen neemt toe, terwijl passende woonoplossingen schaars blijven. Hierdoor melden zich steeds vaker inwoners met een woonvraag waarvoor maatschappelijke opvang niet altijd een passende voorziening is.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het verkrijgen van een beter beeld van de gevolgen van woningnood voor de maatschappelijke opvang en het versterken van een zorgvuldige, transparante en juridisch houdbare uitvoering van de toegang tot maatschappelijke opvang.

Dit draagt bij aan het voorkomen van dak- en thuisloosheid en het bieden van passende ondersteuning aan inwoners binnen de geldende wettelijke kaders.

Kader

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015);
- Jurisprudentie maatschappelijke opvang;
- Regionale afspraken maatschappelijke opvang Holland Rijnland;
- Brief NJCM inzake problematiek maatschappelijke opvang;
- Lokale uitvoeringsafspraken met Tom in de Buurt en Stichting De Binnenvest.

Argumenten

1. De brief sluit aan bij signalen uit de uitvoeringspraktijk

Partners binnen de maatschappelijke opvang herkennen de toenemende druk op de opvangketen en de groei van het aantal inwoners dat zich meldt met een woonvraag.

2. Een aanzienlijk deel van de meldingen leidt niet tot toelating tot maatschappelijke opvang

In de praktijk wordt een groot deel van de meldingen niet toegelaten tot maatschappelijke opvang, omdat niet wordt voldaan aan de wettelijke criteria. De onderliggende hulpvraag blijft echter bestaan en komt vaak terecht bij het Serviceplein en andere maatschappelijke partners. Hierdoor is er niet alleen een toenemen de druk bij de maatschappelijke opvang, maar ook bij andere onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening.

3. De gevolgen van de woningcrisis worden zichtbaar binnen het sociaal domein
De druk op de maatschappelijke opvang wordt niet uitsluitend veroorzaakt door een tekort aan opvangplekken, maar steeds vaker door een tekort aan passende woonruimte. Hierdoor komen woonvraagstukken terecht bij voorzieningen die daar oorspronkelijk niet voor bedoeld zijn.

4. De uitvoeringspraktijk vraagt om herbeoordeling
De brief van het NJCM geeft aanleiding om opnieuw te kijken naar de wijze waarop meldingen worden behandeld, besluiten worden vastgelegd en rechtsbescherming is georganiseerd.

5. Regionale afstemming ligt voor de hand
De geschetste problematiek beperkt zich niet tot de gemeente Alphen aan den Rijn. Ambtelijke afstemming met de gemeenten binnen Holland Rijnland is daarom wenselijk voordat wordt besloten of een regionale, subregionale of lokale reactie passend is.

Participatie

De beleidsadviseur Wonen herkent de samenhang tussen woningmarktontwikkelingen en de toenemende druk op de maatschappelijke opvang. De juridisch adviseur Wmo onderschrijft de noodzaak om de bezwaar- en rechtsbeschermingsprocedure nader te beoordelen. Tom in de Buurt en Stichting De Binnenvest herkennen de toenemende druk op de uitvoeringspraktijk en de complexe afwegingen die medewerkers hierdoor moeten maken.

Financiële consequenties

Het voorstel heeft geen directe financiële consequenties.

Een eventuele herziening van werkwijzen of toekomstige beleidsvoorstellen kan op een later moment leiden tot financiële gevolgen. Deze worden indien nodig afzonderlijk aan het college voorgelegd.

Realisatie

Na besluitvorming:

- wordt de huidige uitvoeringspraktijk van de maatschappelijke opvang nader beschouwd;
- wordt regionaal afgestemd over een mogelijke gezamenlijke reactie op de brief van het NJCM;
- worden de uitkomsten op een later moment ter bespreking aan het college aangeboden.

Bijlage(n):

- NJCM oplegger brief problematiek maatschappelijke opvang centrumgemeenten.
- NJCM brief problematiek maatschappelijke opvang centrumgemeenten.